

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 5 вересня 2013 року № 36 (511)

ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ТОТАЛІТАРНИХ РЕЖИМІВ

23 серпня, у День пам'яті жертв тоталітарних режимів, який відзначають у всіх європейських країнах, Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь, активісти партії та інших національно-патріотичних сил з об'єднання "Українська патріотична альтернатива" віддали шану мільйонам загиблих українців від нацистського та комуністичного режимів і відзначили День українського прапора.

Учасники заходу зібрались біля пам'ятного знаку жертвам Голодомору 1932–1933 років на Михайлівській площі у Києві. Розпочав мітинг Голова Спілки офіцерів України, заступник Голови КУН Євген Лупаков, який зачитав коротку історичну довідку про трагічні сторінки українського народу ХХ століття. Українці постраждали і від нацизму, і від комунізму, зазначив Євген Лупаков, проте московський імперіалізм і тоталітаризм безжально винищував українців впродовж 300 років, тож від нього наша нація зазнала найбільших втрат. Після вступного слова до пам'ятного знаку жертвам Голодомору було покладено квіти від всіх організацій – учасників мітингу, хвилиною мовчання вшановано пам'ять усіх невинно вбитих у війнах, голодоморах, під час більшовицьких репресій і депортацій.

Лідер Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь виступив *(див. фото)* перед присутніми із пшеничними колосками в руках. Він розповів, що саме в серпні 1932 року була прийнята злочинна постанова "про п'ять колосків", за якою розстрілювали та арештовували навіть дітей, які намагалися врятуватись від голоду, взявши з поля жменьку зерна.

"Я хочу згадати сьогодні своїх земляків-подолян, а також своїх родичів, які загинули під час Голодомору, які не мали цих кількох колосків, щоб вижити й дати майбутнє своїй родині і своїй землі", – сказав Голова Конгресу.

За його словами, нинішня влада не визнає Голодомор геноцидом українського народу на догоду Росії, а також повністю віддала на поталу цій недружній державі нашу культуру, мову, освіту.

"Нині ми стоїмо на порозі доленосної події – підписання Угоди про асоціацію із Європейським Союзом. Маємо не втратити свій шанс і зробити все для того, щоб Україна стала повноправним членом європейського співтовариства. Сьогодні, у День українського прапора, ми маємо міцно тримати наш синьо-жовтий стяг, аби продовжити боротьбу за могутню Українську державу", – наголосив Степан Брацюнь.

На мітингу також виступили один із останніх радянських політв'язнів Григорій Куценко, історик Роман Мотузко, Голова ВУТ "Просвіта" Павло Мовчан, представник Народного Руху України Віктор Горбач.

На завершення, на честь Дня прапора, активісти національно-патріотичних сил розгорнули найбільший в Європі прапор України та пройшлися з ним до Європейської площі, скандуючи гасла: "Україна – європейська держава!", "Слава Україні – Героям слава!".

Прес-служба КУН

ПОДІЯ

ВІН БУВ ЛЮДИНОЮ ІДЕЇ ТА ЧИНУ

У Тернополі відкрили меморіальну дошку Іванові Гавдиді

30 серпня у м. Тернополі відбулось урочисте відкриття меморіальної дошки громадсько-політичному діячеві, заступнику голови Проводу Організації Українських Націоналістів, директору Центру Національного Відродження ім. С. Бандери, голові фракції "Наша Україна" в Тернопільській обласній раді Іванові Гавдиді. Дошку було відкрито на фасаді будинку, розташованого на бульварі Т. Шевченка, 3, де Іван Гавдида працював в той час, коли очолював Тернопільську обласну організацію Конгресу Українських Націоналістів. Поруч, на цьому ж будинку, – барельєф засновниці Конгресу, Голови ОУН, народного депутата України трьох скликань Слави Стецько, яка працювала тут, коли приїжджала до Тернополя.

Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь згадує Івана Гавдиду як діяльного націоналіста, а також як щиру і добру людину.

"Іван трагічно пішов із життя в молодому віці, в самому розквіті сил, але за цей час встиг чимало зробити, бо був людиною чину. Всі справи, за які він брався, неодмінно доводив до кінця. Був дуже товариським і уважним до членства, тож коли він очолював тернопільську організацію, вона була однією із найчисельніших і найпотужніших в партії", – каже лідер Конгресу.

Він наголосив, що життя Івана Гавдиди має стати взірцем для молодих українських націоналістів, прикладом того, як не словами, а власними конкретними справами розбудовувати Україну.

Прес-служба КУН

ОТАКОЇ!

ТАКОГО НІХТО ЩЕ НЕ БАЧИВ...

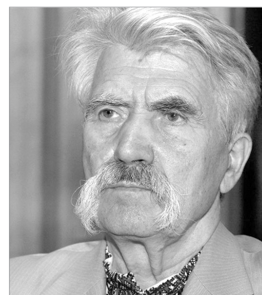
Про напівпідпільне відкриття меморіальної дошки видатній людині із світовим ім'ям

Третього вересня в центрі Харкова, на будинку Саламандри (Сумська,17) закріпили меморіальну дошку Юрію Володимировичу Шевельову, найвизначнішому українському філологу-славісту ХХ століття, професору Колумбійського університету й почесному доктору Альбертського, лауреату усіх можливих світових мовознавчих премій. В цьому будинку він мешкав з мамою з 1915 по 1943 рік, тут писав дисертацію з історичної фонології української мови, яка і по сей день вважається програмною для фахівців.

Закінчення на 8-й стор.

ПОЗИЦІЯ

ЛЕВКО ЛУК'ЯНЕНКО – ПРО ЗЛОЧИН ПАСКВІЛЯНТІВ

Велике обурення в суспільстві викликав ганебний вчинок 148 нардепів, які звернулися до польського Сейму з проханням визнати Волинську трагедію геноцидом польського народу, який начебто вчинили українці.

– Цією заявою 148 українських депутатів продемонстрували абсолютну відсутність любові до рідного краю, національної гордості та розуміння міжнародного права, – вважає Левко Лук'яненко. – По-перше, міжнародне право декларує, що геноцид може здійснювати тільки держава, а не якась збройна формація на кшталт УПА. По-друге, як можна звертатися до іншої держави з проханням засудити своїх громадян? Вони ж – депутати, представники держави!

У Кримінальному кодексі є стаття 111, яка карає від 10 до 15 років за сприяння іншій державі в проведенні антиукраїнської діяльності. Можна говорити, що підписанти скоїли злочин і зрадили своїх виборців та Україну. Окрім того, вони дискредитували український парламент як вищий законодавчий орган України. Українці повинні запам'ятати їхні прізвища й у жодному разі не голосувати за них у майбутньому.

Продовження теми на 3-й стор.

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

ЛЬВІВЩИНА

У містах і селах області відбувалися численні акції до Дня Незалежності України та до Дня Державного Прапора.

Зокрема, у Львові відбулися урочисті сесії міської та обласної Рад, до участі в яких були запрошені й представники КУН: відповідно Василь Шпіцер та Іван Губка. Василь Шпіцер на сесії Львівської міської ради виступив з промовою, в якій поділився спогадами про перші хвилини, дні й тижні Незалежності та важкі роки становлення нашої держави. Він також виклав свої міркування щодо проблем актуальної політики, державного будівництва та проблем самоврядування.

***

У місті Стрию силами міської організації КУН був організований масовий автопробіг з прапорами Конгресу та гаслами й декларраціями вулицями столиці Бандерівського краю.

***

Святкових заходів цими днями не бракувало. Наприклад, націоналістична молодь з ініціативи МНК проводила легкоатлетичний пробіг "За тверезу націю" за маршрутом Львів – Зимна Вода – Рудно – Львів.

А в мікрорайоні Рясне м. Львова відбулося вшанування пам'яті повстанців, на місці загибелі яких встановлено пам'ятник. Всередині 90-х років цей монумент встановлено старанням конгресівців Б.Чорненького, І.Данилихи, Я.Кушніра (архітектора) на честь сотника Василя Панаса, іменем якого названо прилеглу вулицю, та повстанця Івана Кухарчука. Тут вони загинули у 1949 році у нерівному бою з НКВС напередодні Великодня. На акції, яку провадив голова Секретаріату ЛОО КУН, виступили місцеві громадські діячі, відслужено молебень за Україну, а також виступив хор "Повстанець" під орудою самодіяльного композитора Володимира Дмитрика.

КРИМ

24 серпня активісти Конгресу Українських Націоналістів, Народного руху України, ГО "Українська громада Криму", а також представники Меджлісу та Всеукраїнського об'єднання ветеранів зібралися біля пам'ятника Тарасові Шевченку в Сімферополі на урочистий мітинг з нагоди Дня Незалежності України.

Під час урочистого заходу виступали лідери місцевих осередків національно-патріотичних партій та громадських організацій, учні сімферопольських шкіл читали патріотичну поезію українською та кримськотатарською мовами.

Голова Кримської організації Конгресу Василь Овчарук у своєму виступі наголосив, що досі ще не маємо держави, за яку боролися і віддавали свої життя наші героїчні попередники, але молоде покоління українців, що народилось і зростає вже в незалежній Україні, зможе кардинально змінити ситуацію й розбудувати потужну європейську Українську державу.

Прес-служба КУН

ДУМКИ З ПРИВОДУ

РЕФЕРЕНДУМ ЗА "НАРОДНОЮ ІНІЦІАТИВОЮ" ДОБКІНА І КЕРНЕСА?

Тарас МАРУСИК

Закон України "Про всеукраїнський референдум", поспіхом ухвалений попереднім скликанням депутатів, був прийнятий, на думку голови Конституційної асамблеї Леоніда Кравчука, з порушенням XIII розділу Конституції України. Але це не завадило "гарантові" Конституції підписати його 6 листопада 2012 року, коли тільки формувалася нова Верховна Рада України.

Цей закон послужив своєрідною "відмашкою", спусковим курком для різних "народних ініціатив". Першими жваво стартували у Харкові. 19 березня цього року на щорічній конференції громадських організацій – членів "Єдиної соціальної мережі" 78 громадських організацій прийняли резолюцію, в якій вимагали розпуску парламенту на всеукраїнському референдумі. Новий парламент, на думку представників цього харківського народу, повинен "скоротитися" до 300 депутатів, складатися з двох палат, обиратися виключно за мажоритарною системою, а депутатська недоторканність має бути повністю скасована

Народна ініціатива знизу чи зверху?

Найактивнішими на згаданій конференції були президент громадської організації пенсіонерів "Юніті" Світлана Харченкова, голова харківського творчого об'єднання інвалідів "Інвапресс" Олександр Родіонов і віце-президент громадської організації "Креавіта" Олена Шингарьова, яка головувала на цьому заході. В ході обговорення вона навіть висловила думку, що їхня резолюція стане сюрпризом для міської влади. Чи це так, побачимо з подальшого викладу.

Звичайно, пенсіонери й інваліди, як і всі громадяни, мають право на висловлення своїх думок, зокрема й щодо діяльності народних депутатів. Та коли заступник міського голови з соціальних питань Світлана Горбунова-Рубан, присутня на конференції, заперечила можливість тиску міської влади на громадські організації і стеження за їхнім голосуванням, закрався цілком виправданий сумнів у щирості слів чиновниці. До цього додалася інформація, що працівників соціальних служб на конференцію звозили примусово, а сам захід охороняли бійці приватної охоронної фірми з промовистою назвою "СМЕРШ".

А коли вже в гру вступив голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін, заявивши, що він не бачить можливості подальшого функціонування Верховної Ради, що "чекати завершення каденції цієї Верховної Ради, щоб обрати нових депутатів, у нас немає ні часу, ні можливості" і що він дізнався про народну ініціативу харківських громадських організацій зі ЗМІ, стало зрозуміло, що "на злодієві шапка горить".

Персоналії: Харченкова, Родіонов, Шингарьова

Про Світлану Харченкову та її громадську організацію інформації в інтернеті практично немає. Чого не скажеш про інших двох. Олександр Родіонов два роки керував Громадською радою при Харківській обласній державній адміністрації (при Михайлові Добкіні), а з лютого 2013 року став заступником голови цієї ради в новій дворічній каденції. Причому, він головував на зборах, присвячених виборам голови Громадської ради при Харківській ОДА, знявши свою кандидатуру на користь члена Партії регіонів Ірини Давидової, яка в кінцевому підсумку й очолила цю раду.

Ключовою особою у всій цій референдумно-політичній каламуті є Олена Шингарьова. Уродженка закритого колись міста Красноярськ-26, 2010 року обрана членом виконавчого комітету Харківської міської ради (при Геннадії Кернесі). Чим займається громадська організація "Креавіта", де вона значиться то віце-президентом, то директором, то керівником, до кінця не зовсім ясно. В інтернеті вдалося знайти інформацію про навчально-виробничі підприємства Харківської міської громадської організації інвалідів "Креавіта" "Конвектор" і "Мандрівник". Цікаво, що НВП "Конвектор" виробляє продукцію чорної металургії, різні вироби з металу, радіатори і котли центрального опалення, ножі, замки, інструменти, двері і вікна з рамами та порогами тощо. Цікава все-таки громадська організація.

Але це ще не все. Олена Шингарьова активно засвітилася в іншій гучній політичній справі – справі Юлії Тимошенко. Процитую тут деякі її заяви. "Якщо вона, як заявляє, є патріотом своєї країни, то вона повинна звернутися до своїх прихильників з проханням зупинити демонстрації, тому що сьогодні це створює дестабілізацію і напруженість в місті Харкові… Ми не допустимо, щоб Харків перетворився на Майдан". Саме Олена Шингарьова під стінами харківської лікарні № 5, де перебуває екс-прем'єр України, озвучила звернення дев'яти громадських організацій Харкова, які захищають права інвалідів, до керівництва країни з проханням проведення операції Юлії Тимошенко в Україні. Саме вона ініціювала інформаційний запит чотирьох громадських організацій Харкова з приводу лікування Юлії Тимошенко в Німеччині. Відповідь готував колектив на чолі зі ще одним членом виконкому Харківської міської ради, президентом Академії правових наук України, ректором Національного університету "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого" Василем Тацієм. "Ми отримали однозначну конкретну відповідь на наше питання. Чинне законодавство не передбачає можливості лікування за кордоном для особи, яка відбуває покарання за вироком суду в кримінально-виправній установі", – заявила вона.

Цікаво, а де був її голос (і голоси С.Харченкової та О.Родіонова) про "лавки Кернеса" для метро вартістю 630 тисяч гривень? Чи харківські інваліди з пенсіонерами не потребують таких "незначних" коштів?

Дивна харківсько-херсонська синхронність

Цікаво, що харківську ініціативу практично синхронно підтримали в Херсоні. Але це була якась дивна синхронність, про яку було відомо наперед. Це мені нагадало роман магічного стилю Ґабрієля Ґарсії Маркеса "Хроніка смерті, про яку всі знали заздалегідь". Виявляється, перед 19 березня, коли відбувалася та "знаменита" харківська конференція, в інтернеті з'явилося повідомлення такого змісту: "…громадські організації, що представляють Всеукраїнське товариство політв'язнів і репресованих, Організація солдатських матерів України, Ліга ділових і професійних жінок, Фонд "Міжнародне партнерство" та інші підтримують своїх харківських колег з громадського сектору, які 19 березня **будуть вимагати** (виділення автора. – **Ред.**) розпуску парламенту".

Тінь Епельбаума

В статті "Німеччино, здрастуй, або Чому перед війною розстрілювали за шпигунство на користь Німеччини" літературознавець Ольга Різниченко розповіла на підставі архівних справ, як начальник 4-го відділу УГБ УНКВ без освіти Давид Михайлович Епельбаум, сфальсифікувавши низку слідчих справ, був безпосередньо причетний до розстрілів мирних харків'ян. Зокрема, за однією із справ було розстріляно 60 осіб, серед них – настоятель Усікновенської церкви Олексій Булдовський, "син митрополита Феофіла, який невдовзі в окупованому німцями Харкові очолить Українську автокефальну православну церкву і стане душпастирем й утішителем для тисяч харків'ян, залишених Червоною армією на вірну загибель". Самого Епельбаума було заарештовано в 1938 році, наступного року після "конвеєрних" розстрілів за вказівками з Москви.

"Одне не йде з голови: та хіба проголосував би Харків за Кернеса з Добкіним, якби у тридцятих не повинищували, а у сорокових не виїхали залишки мислячого населення нашого регіону?" – мабуть, риторично запитує О.Різниченко.

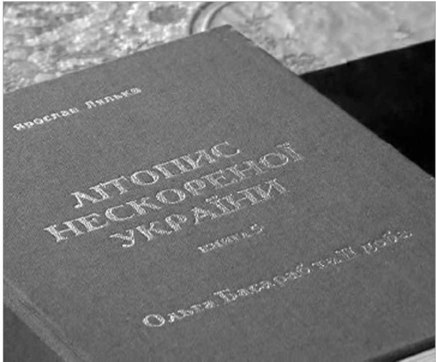
ВТРАТА

ВІДІЙШОВ У ЗАСВІТИ

24 серпня цього року на 76-му році життя помер Ярослав Степанович Лялька – відомий дослідник українського національно-визвольного руху, директор Науково-дослідного центру історії національно-визвольних змагань України, автор фундаментальних монографічних публікацій "Літопис Нескореної України", які у документах, матеріалах, спогадах оприлюднили більшовицькі репресії та депортацію населення Західної України, Буковини і Закарпаття у воєнні і повоєнні роки, автор книги "Ольга Басараб та її доба", ініціатор встановлення меморіальних таблиць у Львові видатним громадсько-політичним та культурним діячам України XIX–XX століть.

Похований на цвинтарі у рідному селі Підгороддя Рогатинського району Івано-Франківської області, поряд з пам'ятником керівникові української національно-демократичної революції 1918 року Дмитру Вітовському, спорудженим за ініціативою Ярослава Степановича.

Друзі, однодумці, науковці

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПРАВДА КЛИЧЕ!

ЗРАДУ НЕ ПРОЩАЮТЬ

Олег МАТКІВСЬКИЙ

"В своїй хаті своя й правда, і сила і воля"
Тарас Шевченко

Не пригадую, скільки пам'ятаю, таких відвертих і правдивих слів першого Президента незалежної України Леоніда Кравчука: "Зрадники!!!" Так він назвав групу "148-ми" народних депутатів, які підписали звернення до польського Сейму визнати події 1943 року на Волині геноцидом українців проти польського населення. Гратулюю, Леоніде Макаровичу, точніше і влучніше не скажеш. Вони справді порушили Присягу, яку складали перед українським народом, служити його інтересам. Як державні службовці, вчинили дію, що підриває імідж нашої держави і може вплинути на підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Це цілком в стилі тих провокацій, які чинить Росія, і вони, паплюжачи українців, допомагають іноземній державі. Усіх 148 зрадників люди знають поіменно, обговорюють їхній ганебний вчинок, обурюються, засуджують.

Я був депутатом Верховної Ради України другого скликання від Рівненщини. Пишаюся тим, що мої колеги-депутати – українські патріоти доклали чимало зусиль, щоб відтворити правдиву історію нашого краю. Спростовували брехливі міфи, написані про українців у Москві та Варшаві. Тому був глибоко вражений, що серед 148-ми підписантів є рівненський депутат від Партії регіонів Микола Сорока, колишній голова Рівненської обласної адміністрації за президентства Кучми, тоді перебував у партії Литвина. Свого часу я спілкувався з ним і пригадую, як він наголошував, що далекий від політики і є господарником. То навіщо було підписувати політичний документ – брехливий пасквіль, не володіючи елементарними знаннями про події на території, якою керував тривалий час?

Рівненський краєзнавчий музей – державна установа, підпорядкована голові адміністрації, давно досліджує події українсько-польського протистояння на території області. І те, що підписанти пропонували назвати геноцидом проти польського населення, ще задовго до 1943 року почалося проти українців, зокрема на Волині. На Рівненщині добре пам'ятають ці події старожили, знають з краєзнавчих досліджень. Тому на ганебний вчинок свого земляка – депутата рівняни відповіли жорстко, але справедливо. Сплюндрований портрет нардепа люди розвісили по місту Рівному, в районних центрах, селах.

Чому ж обурені вчинком "148-ми" рівняни? Нещодавно я гостював на близькій мені рівненській землі. Побував у Рівненському краєзнавчому музеї, відвідав Дермань, Мізоч інші здолбунівські села, зустрівся з місцевими дослідниками, науковцями. Не описати цікавих, болючих розповідей, спогадів. Ще живуть постраждалі, свідки цих кривавих подій.

Загальновідомо, що після падіння Української Народної Республіки, зламавши угоду з Симоном Петлюрою про збройну допомогу в боротьбі проти російської агресії, Польща пішла на розподіл території України з більшовиками, а потім ствердила анексію нашої землі підписанням Ризького договору в березні 1921 року. Внаслідок цього західноукраїнські землі, також і Волинь, потрапили фактично під двадцятилітню окупацію польської держави. Замість обіцяної автономізації краю польська влада проводила екстремістську політику стосовно українського населення. Для цього використовувала польську меншину на Волині проти корінного українства, щоб сіяти національну ворожнечу, розбрат. Невдовзі були знищені українські школи, закривались українські церкви, землі масово передавали польським колоністам – осадникам. Це були колишні військові, які мали право в мирний час носити зброю, і активізувавши цивільних поляків, проводили асиміляцію українського населення. Будь-який спротив українців жорстоко карали. Майже кожне українське село піддавалося "пацифікації", тобто фізичному привселюдному побиттю селян за вияв української – одягнену вишиту сорочку, спів українських пісень, причетність до громадських організацій – "Просвіти", "Лугу", а особливо політичних партій. У 30-х роках у Польщі вже діяли концентраційні табори, зокрема "Береза Картузька", в яку переважно запроторювали українських патріотів, зокрема, молодь.

Ще до початку Другої світової війни 1939 року така політика польської держави вже була причиною польсько-українського протистояння. Під час радянсько-німецької війни поляки створили на Волині різні збройні формування – Армію Крайову, диверсійну організацію "Вахляр", народне ополчення "Стшельци" та інші. Цими організаціями керував польський еміграційний уряд у Лондоні, який вимагав від своїх співвітчизників будь-якою ціною залишатись на Волині, щоб демонструвати польськість цього краю. Вже було зрозуміло, що Німеччина програє війну і з Росією можна буде домовитись про Волинь у кордонах 1939 року, як було за Ризькою угодою 1921 року. Польське населення зобов'язували створювати опорні бази – "пляцувки" для надання допомоги згаданим військовим формуванням. На словах ті начебто боролися з німецькими окупантами, але на Рівненщині невідомо хоча б про один бій, який вони вели з нацистами. Навпаки, коли навесні 1943 року на Волині та Поліссі українці перейшли до відкритого повстання проти німецької окупаційної влади, поляки подалися на службу до німців у шуцполіцію, яка допомагала охороняти єврейські ґетта, проводити облави для вивезення молоді до Німеччини, палити українські села, боротися з УПА.

Саме на боротьбу з українцями та їхнім національно-визвольним рухом були спрямовані сили польського підпілля, і для цього вони не гребували співпрацювати ані з німецькими окупантами, ані з радянськими партизанами-одухівцями, які тероризували волинські села. Так, під орудою нацистських зверхників та за участю польських поліцаїв навесні та влітку 1943 року на Здолбунівщині були спалені Залужжя (частина с. Дермань), Стеблівка (частина містечка Мізоч), частина Білашева, Волиця. Як розповів мені очевидець цих подій Олексій Поліщук, на Волиці польська поліція Мізоча спалила матір одного з місцевих командирів УПА "Ворона" – П.Демчука, а решту мешканців цього кутка було розстріляно або спалено живцем. У Кудрині німецько-польська поліція напала на повстанський шпиталь і розстріляла всіх поранених разом з медсестрами. Це стало причиною того, що упівці знищили польську укріплену колонію Ґурби. Перед тим повстанці дали можливість вийти з села жінкам, дітям, бій вели з озброєними. Саме з цього села походив начальник польської шуцполіції та його підлеглі, які нищили українців.

Та найбільшим звірством окупантів була розправа над жителями с. Святе. Четвертого серпня 1943 року на свято Великомучениці Марії Магдалини загін карателів з німців, угорців, польської шуцполіції оточив село і 72 жителів – дітей, жінок, старих людей спалили живцем у клуні. Тепер польські історики, оправдуючись, називають це "відплатними акціями", але це не поменшує злочину і відповідальності за нього.

Мешканець села Дермань Іван Лис розповідає, що залужанців посіемно

Пам'ятник Дмитрові Клячківському у Рівному

підводили до вапняної ями і розстрілювали над нею. Серед карателів він чув польську мову. Коли вже стояв над могилою, чекаючи смерті, хтось позаду з приречених почав доказувати, що є поляком. Його вислухали і відпустили. Це врятувало Івана, бо над'їхав з Рівного офіцер і припинив розстріл, але 43 дерманців уже були мертві.

Подібних і ще жахливіших нищень українців польськими бойовиками на Рівненщині встановлено не один десяток. Село Ремель, що неподалік Рівного, 17 березня 1943 року щільно оточили війська СС. В це кільце пропустили батальйон шуцман-поліції, який підпалив село. Після жахливих мордувань було розстріляно 800 ремельчан (за радянською енциклопедією – 615) і лише 70 осіб вціліли. Злочин скоїв батальйон шуцполіції, що був сформований з осадників з польської колонії Осада Креховецька. Цей населений пункт польський окупаційний режим заснував 1925 року на землях, які насильно забрав в українців. Поблизу колонії було єврейське ґетто, яке охороняв батальйон шуцман-поліцаїв з місцевих поляків. Причиною було те, що місцеві жителі взяли до своїх сімей полонених радянської армії сільських-українців, які одружувались з сільськими дівчатами.

Це було задовго до 11 липня 1943 року (нині в Польщі це день пам'яті Волинської трагедії), з якого, поляки вважають, почались їхні відплатні акції за антипольські дії УПА. У цій антиукраїнській акції були замішані і німецька, і радянська сторони, які не цуралися провокувати бійню. Їм було вигідно знекровлювати противників, відвертаючи удар від себе. Відомі випадки, коли звірства німців приписували бандерівцям, і радянська сторона використовувала відверту брехню як пропаганду в боротьбі проти "українських буржуазних націоналістів".

Цю історію розповів мені здолбунівський дослідник Олег Тищенко. В Острозькому районі було село Борщівка, 85 відсотків населення якого складали поляки. Вони мали угоду з радянськими партизанами-одухівцями про захист села взамін на продукти. Про це дізналися німці, і 3 березня 1943 року команда СС провела каральну акцію, від якої загинули і поляки, і українці. На обеліску загиблим уже радянська влада написала, що мирні жителі загинули від рук "українських буржуазних націоналістів". І висів би цей напис ще довго, якби не випадок. З цього села походив батько дружини президента Польщі Олександра Квасневського. Він і забажав відвідати Борщівку. Побачивши цей напис, він був обурений неправдою. Стеллу було повалено, а з Польщі привезли і встановили новий пам'ятник з правдивим написом.

В антиукраїнській книзі "Волынская резня: польские и еврейские жертвы ОУН-УПА", яку пропагує українофоб Колісніченко і яку видано під егідою ВОО "Правозащитного общественного движения "Русскоязычная Украина" 2010 року, вміщені фотокартки розстріляних НКВД в тюрмі на Лонцького у Львові, єврейських погромів, "кладбище польских орлят – защитников Львова" (невідомо від кого). Підлаштовано так, що непоінформовані про події люди сприймають убитих як "жертвы ОУН-УПА". І таких "фотодокументів", з якими Колісніченка їздив Україною та Польщею, чимало. Без будь-яких доказів, досліджень, лише звинувачення однієї сторони.

Якщо книжку видавала українська громадська організація, то коректно було б сказати і про українські жертви. Але тоді б Колісніченкові не бачити нагород Путіна.

І нині вже не червона Москва продовжує свою чорну справу руками п'ятої колони в Україні, щоб відвернути увагу від своїх злочинів. Йдеться зокрема про знищення в Катині 1941 року 21 тисячі польських офіцерів. Чому поляки не вбачають у цій трагедії ознак геноциду? Зрозуміло, бояться сильнішого… Коли врешті оприлюднять архіви про радянські диверсійні групи енкаведистів, яких тисячами закидали в Західну Україну і які діяли під виглядом УПА, то розкриється ще одна жахлива правда про волинські події.

У своїй резолюції до 70-річчя Волинської трагедії польський Сейм зазначив, що "етнічні чистки з ознаками геноциду" проводилися під керівництвом ОУН-УПА. Під чиєю егідою знищували українців і яка роль у цьому Армії Крайової, поляки мовчать, або називають терор проти українців "відплатними акціями". Принцип "око за око" на українських землях, частина яких волею долі опинились і в межах Польщі (Холм, Перемишль, Ярослав, Грубешів), заборонений ще в XI ст. "Руською правдою" Ярослава Мудрого, та він залишався ще довго в азійських деспотіях. Дивно, що поляки вбачають у цьому оправдання дій своїх співвітчизників. Злочин є злочин! Але в захисті всі способи доречні, і зрозуміти поляків можна. Хто ж захищатиме наші жертви і їхніх оборонців? Це мають робити наші політики, урядовці, президенти. Але одні – зрадники, інші – "господарники", їх не цікавить історія свого народу.

Пригадую, з яким піднесенням волиняни на початку 90-х встановлювали пам'ятники командирові УПА-Північ Дмитрові Клячківському "Климу Савуру". Нині ж деякі польські історики пропонують визнати його організатором і винуватцем Волинської трагедії, посилаючись на документ за його підписом.

З цього приводу звертаюсь до працівника Рівненського краєзнавчого музею Ігоря Марчука, автора документальної монографії про діяльність відомого діяча українського національно-визвольного руху. Пан Ігор розповідає, що польський історик В. Філяр віднайшов в архівах управління СБ України у Рівненській області таємну директиву "Клима Савура", де вказується про "ліквідаційну акцію польського елементу" при відході німецьких військ, а також лист-наказ з посиланням на цю директиву за підписом командира Військової округи "Турів" Юрія Стельмащука "Рудого" до члена Центрального проводу ОУН(б) Миколи Лебедя. Через обмеженість газетної площі не можу повністю зацитувати їх зміст, але кожен може ознайомитись з ними у названій книзі. Проаналізувавши в історичному, документальному плані, І. Марчук доводить їхню явну фальшивість. Хоча б тому, що українські націоналісти ніколи не вживали назви "Центральний провід", а говорили і писали "Провід ОУН". "Центральний провід", як керівництво ОУН, фігурує тільки в документах радянських спецслужб. На червень 1943 року, яким датовано ці документи, повстанці не вживали назв "УПА-Північ". Ця назва запроваджена з грудня 1943 року наказом головного командира УПА Романа Шухевича, як і назва – Військова округа "Турів", що фіксується з липня-серпня 1943 року. Лист-наказ, адресований М.Лебедю, є нісенітницею, бо як член Проводу, він не виконував наказів військового референта Ковельського окружного проводу ОУН(б). До того ж встановлено, що всі накази командира по групі УПА "Турів" підписував М.Якимчук "Олег". Ті та інші доводи підтверджують, що наведені документи є фальсифікатом, який підготували радянські спецслужби.

Закінчення на 7-й стор.

ДО 75-ЛІТТЯ ВЕЛИКОГО ТЕРОРУ

СОЛОВЕЦЬКА ПРОЩА

З 27 жовтня по 4 листопада 1937 року капітан НКВД Матвєєв розстріляв в урочищі Сандармах 1111 політв'язнів соловецького етапу на честь 20-ліття "великой октябрьской…"

"Пам'ятаймо: Сандармох стався тому, що неукраїнський за складом і духом уряд Радянської України у 20–30-х роках здав Україну Росії".
Василь Овсієнко, політв'язень совєтських таборів

На початку серпня кожного року відбувається вже традиційна експедиція українських політв'язнів, жертв сталінських репресій, нащадків репресованих, представників громадських та державних структур, журналістів в урочище Сандармох та на Соловецькі острови. Експедиція проходить у рамках міжнародних Днів пам'яті жертв Великого терору 1937–1938 рр. Щорічні прощі в урочище Сандармох та на Соловецькі острови розпочалися 1997 року, коли в Карелії, поблизу Медвежегорська, були знайдені приховувані НКВД-КГБ місця масових страт та поховань. Цьогорічна, як і минулорічна проща, була сумно ювілейною, адже в ці дні виповнюється 75 років масових репресій 1937–1938 років.

Проща української делегації розпочалася з молитви-панахиди за невинно убієнними в церкві Покрови, що на Подолі. Згодом, пройшовши митницю та прикордонний огляд на кордоні з Білоруссю, наш гурт дістався до С-Петербурга, де вшанували українців, репресованих в 1937–1938 роках та похованих на Левашовському кладовищі на околиці міста, а також відвідали Лавру Олександра Невського, Ісакіївський собор та інші визначні храми і кладовища Петербурга, де вшанували пам'ять видатних українців.

Наступним пунктом експедиції стала столиця Карелії(шістнадцятої союзної республіки в 30-х роках) – Петрозаводськ, де відбулась тепла, майже сімейна зустріч з членами товариства українців Карелії "Калина", легендарною Ларисою Скрипниковою, котра з головою "Калини" Світланою Рукавішніковою та членами товариства Миселюком та Литвином приєдналися до нашої делегації на шляху до Сандармоха . Члени нашої делегації передали численні дарунки: книги, альбоми, музичні та навчальні диски для великої бібліотеки Товариства. Відвідали та оглянули з великою зацікавленістю Музей історії народів Карелії: вік деяких експонатів сягає семи тисяч років до нашої ери!

Далі шлях проліг до Медвежегорська, до меморіального урочища Сандармох, де завдяки невтомним пошукам і, без перебільшення, героїчним зусиллям подвижника пошукової справи Юрія Дмітрієва вдалось повернути з небуття численні "поховальні ями" в урочищі. А таких тільки офіційно визнаних "урочищ" лише в Карелії віднайдено 17! У поминальних урочистостях взяли участь численні офіційні особи: Президент Карелії, консул Польщі, керівники С-Петербурзького та Московського "Меморіалу", представники місцевої влади та духовенства. Всі промовці наголосили, що терор кривавого сталінського режиму ніколи і ніде не має повторитись!

Українська делегація, очолювана Головою Київського товариства політв'язнів та репресованих Григорієм Куценком (одним з останніх політв'язнів совєтської імперії), поклала до пам'ятного знаку– трьохметрового козацького хреста з сірого граніту (авторства художника Миколи Малишка та скульптора Назара Білика) вінки та квіти, вшанувала пам'ять невинних жертв сталінських репресій панахидою, яку відправив отець Іван, та піснею "Журавлі", яку виконали всі присутні під акомпанемент бандуриста Віталія Мороза. Тут хочеться скласти низький уклін вищезгаданій пані Ларисі Скрипниковій, без титанічних зусиль якої цей гранітний козацький хрест, збудований виключно на громадські кошти, міг би і не з'явитись…

Як не старалися кати цвіту української інтелігенції та представників багатьох інших націй колишньої "братської тюрми народів" заховати свої криваві злочини, та страшна правда вийшла на поверхню. Таки мертві докричалися до живих. Страшними ямами – очима, сповненими жаху, що розкидані по всьому Сандармоху, дивляться вони на нас, живих, які приходять на прощу в ці страшні місця людських трагедій. Скільки ж українського цвіту – кращих синів та дочок України лежить в цих ямах-братських могилах(згадаймо хоча б Миколу Куліша, Леся Курбаса, Миколу Зерова і Валеряна Підмогильного, Степана Рудницького з…….. Грушевським…). Непоправні втрати не тільки українського, а й російського, польського, білоруського, фінського, карельського, саамського, поморського народів – всіх, кого накрив молох ленінсько-сталінських репресій незалежно від віри, національної належності, кольору шкіри й розрізу очей. Вчені стверджують, що в ці страшні роки нації і народності імперії зла зазнали таких непоправних генетичних втрат, які відгукуються в їхніх долях і до цього часу…

Дорогою на Соловецькі острови український автобус заїжджає в селище Повенець – до знаменитого страшними спогадами Біломорканалу, на будівництві якого поклали своє життя понад сто тисяч українських політв'язнів. Після огляду сталінського монстра-молоха, який перемолов тисячі й тисячі людських доль, відбувається поминальний обід, який влаштовує для нашої делегації в своєму кафе українка – пані Клавдія, родом з Івано-Франківщини.

Згодом у Медвежегорському районному музеї сталінських репресій відбулася тепла задушевна зустріч з керівництвом та співробітниками музею, під час якої члени делегації вручили директору музею Сергію Колтиріну видану до 75-річчя Великого терору книгу Гриця Гайового "Проща", а також нещодавно виданий том творів автора філософської прози Валер'яна Підмогильного, страдницька доля якого завершилась у розквіті життєвих й творчих сил саме у Сандармосі! Минулого року від імені української делегації для музею була презентована унікальна книга відомого дослідника тоталітаризму Романа Матузки - "Сталинизм: практика и последствия".

Далі дорога пам'яті, до речі, майже без ознак будь-якого життя, повела нас до порту Кемь. Минулого року випадкова зупинка поблизу кар'єру виявилися зовсім не випадковою: неподалік дороги в лісі учасники експедиції виявили черговє з багаточислених знайдених (а ще скільки не знайдених!) місць розстрілу репресованих, позначених пам'ятним знаком з надписом: "Поклонный крест установлен в память расстрелянных здесь в 1937 г. Жертвам политических репрессий вечная память".

На невеличкому теплоході делегація добирається вночі до останньої цілі скорботної подорожі – Соловецьких островів, а вони аж за 63 км від материка посеред Білого і холодного, як сама смерть, моря. Тут зустрічали прибулих арештантів страшною фразою: "На материке власть – советская, а у нас – соловецкая!", що в перекладі на людську мову означало те ж саме, що й напис на воротах гітлерівських концтаборів: "Залиш надію кожен, хто ввійшов сюди!". І це було справді так…Умови перебування та ті жахіття, з якими стикалися репресовані на Соловках, були ніби втіленими в реальність страшні описи пекла з Біблії. Так, ніби час повернувся на декілька століть назад: чи то до похмурого Середньовіччя часів інквізиції в Європі, чи то ще до кривавіших часів опричнини Івана Грозного, жахливої доби історії Московії, де не цінуватилися не тільки життя, гідність окремої людини, а й існування цілих етносів… Знущання над людською гідністю, незалежно це чоловік чи жінка, досягли такої межі, що репресовані або накладали на себе руки, або за будь-якої нагоди намагалися втекти на материк, хоча така спроба була рівнозначна тому ж таки самогубству. Успішними з багатьох тисяч спроб втекти зі Соловків виявилися (ретельно підготовлені) лише…три. Але ж вони були!

В перший день нашій делегації пощастило відвідати віддалений острів Анзер. Він вразив нас красивою дикою природою… й не менш дикими історіями та жахіттями про найстрашніший Соловецький табір – жіночий, який розташовувався саме на цьому острові. Сюди висилали фактично на фізичні наруги й подальше знищення "провінівшихся" та вагітних дівчат і жінок…

Під час відвідування Соловецького монастиря українська делегація вшанувала пам'ять першого соловецького в'язня сумління – останнього Запорожського кошового отамана Петра Калнишевського *(див. фото)*, який відбував тут своє 25-річне заслання в темниці самого Соловецького монастиря й помер на Соловках у 112-річному віці. Як бачимо, історія політичного терору в Московії почалася за багато століть до кривавої "епохи" Леніна – Сталіна…

У наступні дні члени делегації вшанували пам'ять замучених українців в 20–30-роки вже ХХ-го століття біля символічного Соловецького каменя та біля Поклонного хреста на страшній Секір-горі, де відбувалися страти в'язнів.

Минулого року українська делегація за активного сприяння Соловецького музею репресованих та Петербурзького "Меморіалу" на чолі із справжніми подвижницями Іриною Фільге та Тетяною Моргачовою встановила та освятила вслід за якутами та поляками біля основного Соловецького каменя свій меморіальний камінь, присвячений замордованим тут українцям *(див. верхнє фото)*. Хочеться скласти велику подяку автору – художнику дуже вдалого на думку всіх присутніх меморіального пам'ятного знаку – Ганні Сіньковій та причетним до його виготовлення й доставки на Соловецькі острови: Тетяні Близнюк й Любові Соцькій з Всеукраїнського "Меморіалу" ім. Василя Стуса, Київському товариству репресованих під керівництвом Григорія Куценка.

Цього року делегація С.-Петербурзького та Московського "Меморіалу" встановила пам'ятники першим політв'язням – жертвам радянського режиму: соціалістам та анархістам, яких тут розстріляли більшовики у1921–1923 рр.

Далі українська делегація оглянула музейні експозиції Соловецького музею репресованих, очолюваного його натхненником – Ольгою Бочкарьовою. Члени делегації презентували для музейної експозиції нещодавно видану до 75-річчя Великого терору книга Гриця Гайового "Проща". Музей має намір розширити свою експозицію, коли йому передадуть ще три сусідні табірні бараки, де зараз розміщуються торгівельні заклади… За пропозицією української делегації в музеї мають розпочатися Соловецькі читання, де будуть презентуватися роботи науковців, присвячені дослідженню історії Соловецьких таборів і ГУЛАГу.

Всіх учасників української делегації вразила холодна, фантастично нежива краса природи Соловків. (Здається, лише сам диявол міг додуматись зробити серед такої краси пекло… Та совєтська безбожна влада (особливо в її табірному різновиді!), мабуть, і була втіленням влади Сатани на землі.

З почуттям смутку і жалю залишали учасники прощі ці красиві і водночас страшні місця.

P. S.

Під час відвідин Соловецького монастиря ми почули досить цікаву історію про роль монастирів і чернецтва в захопленні територій корінних народів та включенні їх до складу спочатку Московської, а пізніше Російської імперії, витісненні або й фізичному знищенні корінних народів на прикладі прадавніх (до 7 тисяч років існування!) етносів саамів та поморів, які заселяли Соловецькі острови й сусідню Карелію… Репресії, з'ясувалося, почалися тут задовго до приходу совєтської влади, а при ній вони лише набрали найпотворніших і жахливих форм, перетворившись на живий конвеєр смерті!

Повертаючись на Батьківщину, делегація відвідала Псковський Кремль, який заснувала київська княгиня Ольга. Несподівано для себе ми відкрили історію боротьби жителів Псковського князівства за його незалежність спочатку від Новгородського князівства, а згодом й від опричників московського царя Івана Грозного.

Цьогорічна проща в Сандармох-Соловки успішно пройшла завдяки сприянню Київської міської ради, Комітету Верховної Ради з прав людини, Благодійному фонду "Велика родина", Товариству українців "Калина" в Карелії, С.-Петербурзькому та Карельському відділенням міжнародної організації "Меморіал", адміністрації Соловецького музею репресованих, за що складаємо щиру подяку.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

АКЦЕНТИ

ЧОМУ СЬОГОДНІ НЕМОДНО ЗГАДУВАТИ ПРО ГРИГОРІЯ КВІТКУ-ОСНОВ'ЯНЕНКА

Восьмого серпня цього року виповнилося 170 років, як відійшов у вічність Григорій Федорович Квітка-Основ'яненко (1778–1843), зачинатель художньої прози в новій українській літературі, комедіограф і театральний діяч, творець невмирущого образу Шельменка-денщика. Автор "Сватання на Гончарівці" та інших "харківських" (навіть за назвою) творів, а також історичних нарисів про Харків та Слобідську Україну.

Цей факт пройшов зовсім непоміченим у нашому українському культурному середовищі. Принаймні жодної згадки в інтернет-виданнях я не знайшла. На книжковому Форумі у Львові теж не заплановано ані однісінького, присвяченого Г.Квітці заходу, хоч 20 листопада відзначаємо також 235-ту річницю з дня його народження.

Що могла б означати така неувага до класика? Гадаю, тут нема ні злого умислу, ні свідомого ігнорування. Просто тип письменника і людини, до якого належав Квітка, сьогодні непопулярний. Квітка не ліз зі шкіри, щоб бути, як тепер кажуть, у дискурсі, натомість найбільше цінував у житті природну звичаєвість і високу мораль. До новітніх же наук і зовнішніх впливів ставився з великою пересторогою.

У дитинстві його лише одного разу батьки вивезли до Москви. А так до кінця своїх днів він безвиїзно проживав у Харкові і на своєму хуторі Основа. Від одного натяку його дружини Анни Григорівни Вульф, що можна було б пошукати посаду у Петербурзі, звідки вона була родом і за яким скучала, у Григорія Федоровича стався мало не інфаркт.

Він сприймав Харків, як це було характерно для слобожан у XVIII столітті, центром Всесвіту. Тут, він був переконаний, живуть кращі люди і найкрасивіші, особливо на Гончарівці (згадайте "Сватання…"), дівчата.

У нас же ці якості, притаманні Квітці і його творам, називаються сьогодні містечковістю, провінційністю, вузьким регіональним патріотизмом і не дуже схвалюються, особливо зараз, коли наголос на європоцентризмі.

Хоча – що поганого в любові до своєї "малої Батьківщини"?! До її культури, традицій, особливостей мовлення…

Я, наприклад, вважаю, що Квітчина Маруся силою почуттів нічим не поступається Джульєтті. Просто вона стриманіша, побожна і смиренна перед батьками. І тому згасає тихо як свічечка – без шекспірівського трагізму.

Між іншим, Григорій Федорович з дружиною дуже обурилися, коли прочитали в московській критиці, що повість "Маруся", неправдоподібна: нібито простолюдинки, міщанки, не можуть так сильно і самовіддано кохати. І Анна Григорівна, класна дама Інституту шляхетних дівчат, організованого в Харкові Квіткою, відписала редактору "Современніка" Плетньову листа із наведенням багатьох фактів, що підтверджували художню правдивість повісті.

Взагалі в українському середовищі початку XIX століття ослухатися батьків у питаннях шлюбу для дівчат було справжньою катастрофою. Між іншим, і самому Григорію Федоровичу, щоб одружитися з випускницею Петербурзького Єкатерининського інституту Анною Вульф, треба було за етикетом просити благословення не тільки в її батьків, а й в імператриці Марії Федорівни, яка була опікункою Харківського інституту.

В самій же Росії такого відповідального ставлення до шлюбу, як в українській традиції, не було, звідки й рядки Шевченка: "Кохайтеся чорнобриві…"

Тож на відміну від московських критиків Тарас Григорович сприйняв "Марусю", як писав пізніше Квітці у листі, "проливаючи сльози". Треба сказати, що психологічно: за чуйністю, відчуттям справедливості, естетизмом, довірливістю Квітка і Шевченко були спорідненими душами, і тому їхня епістолярна дружба, що тривала до самої Квітчиної смерті, заслуговує на окреме висвітлення.

Квітка і Шевченко

"Утни, батьку, орле сизий!" – цим рядком з вірша "До Основ'яненка" закликає молодий поет Квітку піднести своїм правдивим і поважним словом пам'ять про козацьку славу. За логікою вірша "все гине", а слава незнищенна. Тобто "лютий ворог" може зруйнувати, вихолостити видимий уклад життя народу. Та не приступні ворогові його духовні підвалини, що мають код лише у Бога і в національній душі, і передаються "нашою думою" і "нашою піснею" або, ширше кажучи, рідним мовленням. Як бачимо, по суті Шевченко в цьому вірші формулює місію поета як національно-культурного провідника в умовах поневолення і бездержавності. І у нього напевно є розуміння, що нікому іншому, крім нього самого, цю ношу не підняти. В чому ж тоді полягає значення цього заклику? Певно, у потребі "батьківського" благословення увійти в літературу. Без благословення цей вступ в літературу був би для нього таким же нелегітимним, як для Квітчиної Марусі – шлюб. Шевченко пише Квітці як старійшині роду, як голові української літературної сім'ї. Ніхто ж батьків, як гетьманів, не обирає. Значить і так усім було зрозуміло, що по смерті Котляревського батьківські права над українською літературою перебрав Квітка.

Вірш "До Основ'яненка" був одним з перших, написаних у Петербурзі. Шевченко передав його через приятеля Квітці листом за підписом "Перебендя" у 1839 році. Але той забув вчасно відправити листа і він прийшов до Харкова практично в один час із "Кобзарем". От як описує свої враження від "Кобзаря" і отриманого листа сам Квітка в листі до Шевченка від 23 жовтня 1840 року.

"Десь, я думаю, ні з одним чоловіком і ні з яким письменником не було того, що мені було з Вами, мій коханий пане, Тарас Григорович. Щось дуже не просто почалося і до чого воно дійдеться-побачимо. А почалось з почину, що Вас я кріпко улюбив, знайшовши таке м'якесеньке серденько і душу чисту, мов хрусталь. Улюбив, кажу Вам, та не знаю кого, і хто він, і це він і як його назвати? Хтось такий, а люблю кріпко; хоч би і у вічі побачив, то не пізнав, бо з роду не бачив і не знаю, хто такий є".

Далі Квітка детально оповідає, як він з дружиною одержав купу книжок, надісланих з Москви, переглядав усяку московську письменну нісенітницю про те, як яка розляпушка збивалась по своєму бахурові, або як який жевжик одурив джинджиглясту панянку, що боялась і на людей дивитись, а тут треба колиску дбати; роздивляючись пошту, побачили листа та ще й по українському писаного: "волосся в мене на голові, додає Квітка, що вже його і не багацько, то і те навстопужилося, а біля серця так щось і щемить, ув очах зеленіє. Дивлюсь,

жіночка моя очі хусточкою витирає". "Оттака кумедія лучилась з вашим письмом" – додає Квітка. Це був лист з поезією, підписаною Перебендя. Хто такий Перебендя, Квітка добре не знав; ніхто йому не сказав, хто він такий. Аж тут обізвався листом і сам Шевченко, з додатком тільки що випущеного Кобзаря.

Далі Квітка оповідає про саме враження від Кобзаря: "А книжку як розгорнув-дивлюсь Кобзар, та вже дуже вичитаний. Дарма! Я його притулив до серця, бо дуже шаную Вас, і Ваші думки кріпко лягають на душу. А що Катерина, так, так-що Катерина! Гарно, батечку, гарно! Більш не вмію сказати. Отак-то москалики воєнні обдурюють наших дівчаток". Списав і я Сердешну Оксану, от точнісенько, як і Ваша Катерина. Будете читати, як пан Гребінка видрукує. Як то ми одно думали про бідних дівчаток та про бузовірих москалів... Що Ваші думки! Прочитавши і по складам і по верхам, та впять спершу, а серце так і йока!"

В кінці листа Квітка просить Шевченка або розповісти своїми віршами його "Панну Сотниківну" або намалювати її портрет. Шевченко, по отриманні цього листа, почав малювати Панну Сотниківну, про що незабаром повідомляє Квітку. А Квітка в листі від 22 грудня писав: "Тричі спасибі за обіцянку намалювати мою "Сотниківну" і кликав Шевченка взяти участь у харківському літературному збірнику "Молодик", який саме тоді компонував Іван Бецький-"парень друзяка до діла здатний". Він запевняв, що взявши участь у "Молодику", Шевченко буде у "чесній компанії і між добрими людьми". Одночасно Квітка пересилав поклін від П.Гулака-Артемовського, який "дуже улюбив" Шевченка, прочитавши його "Кобзаря". Між Квіткою і Шевченком пішло листування. Дуже цінний лист Шевченка з Петербурга від 19 лютого року 1841: "Або прокляті поштарі не довезли мого письма до вас, або ви його прочитали та розсердились на мене. Щось та є. Нехай то що є, то те й буде. Я таки знову буду просить Вас щоб ви коли буде ваша ласка прислали мені дівочу сорочку гарно пошиту, плахту, стрічок зо дві, тай годі. Пришліть, будьте ласкаві. А коли прислати не можна – то ради великого Бога, й високого неба, й широкого моря, не сердьтесь на мене, хоч воно й справа є на що. Як таки ні з сього, ні з того з роду чоловіка в очі не бачив, а прошу того, що треба купити за гроші, та може ще й не за малі. Що ж я маю робить!!!! Наймав прокляту московку і дуже делікатну, мадам, щоб пошила мені дівочу сорочку – не втне, та й годі, хоч кіл на голові теши, вона таки своєї. Що тут на світі робить. Попросив би батька-матір щоб прислали, та ба, де їх взяти.

І на Україні, я сирота, мій голубе,
Як і на чужині.

Тільки й рідні, що ви одні. Не цурайтесь же, любіть мене так, як я вас люблю, не бачивши вас зроду. Вас не бачив, а вашу душу, ваше серце так бачу, як може ніхто на всьому світі. Ваш Маруся так мені про вас росказала, шо я вас знаю. Далебі правда. Частенько сижу собі один в чужій хати, тай думаю-гора з горою не сходиться, а чоловік з чоловіком стукнеться. Що то як би благословив милосердний Бог нам з вами зострінуться. Отоб побалакали! Ух от думаю: "Авжеж коли не влучимо, тоді ждемо, хоч і нешвидко, матері його ковінька, а колись та буває. Я, не вам кажучи, пустився в малярство, трошки пізненько, а коли, кажуть взявся, то вези до краю. Не хочеться, шоб москалі насміялись, ради цього самого я академію нешвидче покину, як через два годи. Через два годи, як прочитаєте в якім небудь журналі, що якийсь то Шевченко намалював картину дуже до паду, а за таке малювання академія його ("мене б то") посилає: в Італію в самий Рим. Весело батьку, дуже весело! Тойді запряжу коні та прямісенько в Харьков. А поки те буде, я сего літа повинен намалювать для Академії картину, як наша чорнобрива дівчина молиться Богу, лягаючи спать. Так от бачите, лебедику, все є: і модель, чи по тутешньому, натурщиця і справа всяка – а одежі нема тай де її тут взять? Кругом москалі та німота, ні одноі душі хрещеної, просив би кого-небудь, щоб прислали з України, так, їй богу, окрім вас не знаю нікого. Пришліть, будьте ласкаві, тілько сорочку, плахту і стрічок зо дві. Я вам за те намалюю як зумію картину – звичайно нашу – або Марусю – або сердешну Оксану, або панну Сотниковну. Намалюю, їй богу намалюю. І дуже буду дякувать. Написав би до вас ще що-небудь, та нема паперу, і перо зіпсувалось. Так, як я вас люблю – любіть і ви мене хоч половину, коли є за що, а коли будете мати час написать мені що-небудь – то адрес мій отакий: Імператорська академія художеств, С.-Петербург (на квартиру професора Карла Брюллова ученику Т.Шевченку)".

В листі, як бачимо, яскраво відбились мрії Шевченка поїхати в Італію, завітавши дорогою на харківську Основу. Але ні за кордон виїхати, ні до Харкова потрапити Шевченкові не судилось, навпаки незабаром судилось перебратися в азіатській пустелі.

Зберігся і надрукований лист Квітки до Шевченка від 22 березня 1841 р. з приводу його листа 19 лютого. Квітка просить вибачення, що запізнився вислати дівочу сорочку, бо такої, якої бажав Шевченко, в Харкові буцім то вже тоді було важко знайти, та і не сподівався він, щоб Шевченко використав сорочку як слід, щоб плахти задом наперед не надів, а тому вони з жінкою надумали купити в місті велику ляльку, убрати її в плахту і запаску, і коси заплести і скиндячки положити, і надіслати таку лялю до Шевченка. Одягати дівчину на малюнкові не слід. Звичайно дівчата на ніч знімають з себе одежу і моляться в одній льолі. Тому краще було б намалювати дівчину в задумі з відрами біля криниці Дріб'язкова побутова риса, але цікава, бо вказує, що Квітка клопотався про відповідність мистецтва побутовому життю.

В останніх двох відомих листах від 22 березня 1841 р. та 22 квітня 1842 р. Квітка повідомляє Шевченка, що разом з громадою читають його поему "Гайдамаки" і публіка "аж прицмокує". А знаменитий автор байки "Пан та собака" не те, "що прицмокує", "аж підскакує" від задоволення. Відомо, що сам Шевченко розіслав квитки для "субскрибентів" – передплатників. Ці квитки розповсюджував і Квітка. У харків'ян "Гайдамаки" користувались шаленою популярністю. За місяць наклад був розкуплений. А Квітка, вже перед смертю упрошував Шевченка: "Пишіть, батечку, в усю руку, бо надосоружила московська брехня" Як бачимо, Квітка ніби передав Шевченкові права літературно-національного батьківства, що такими, до речі, і усвідомлюються до сьогодні кожною українською людиною.

Ольга РІЗНИЧЕНКО

ПОДВИЖНИКИ

"СКАРБИ УКРАЇНИ – ЇЇ ЗЕМЛЯ ТА ЛЮДИ"

Головне призначення кожної людини – залишити після себе помітний слід на землі. Зробити щось вагоме, корисне, а головне – залишитися Людиною. До того ж неабияке значення має обраний професійний шлях.

Сьогодні кандидата економічних наук, Заслуженого працівника сільського господарства України, академіка Української академії наук, народного депутата ВР України IV скликання, посла Всесвітньої федерації миру в Україні, голову Всеукраїнського благодійного фонду імені Петра Калнишевського, голову Сумського земляцтва в м. Києві Івана Миколайовича Рішняка знають і шанують у нашій країні. Важливим у його біографії та характері є цілеспрямованість. Гідним визнанням його фахової ерудиції й організаторського хисту стало призначення на посаду голови правління ДАК "Хліб України" (колишнє Міністерство заготівель України). До речі, Івана Миколайовича двічі призначали на цю посаду. Високе почуття відповідальності за доручену справу, ділові якості, професійна майстерність, щирість і щедрість, вміння допомогти людям, сумлінне служіння інтересам своєї держави у 2002 році стали результатом високої довіри і симпатій його численних виборців.

Іван Миколайович – меценат-благодійник. Творити добро для нього – це внутрішня, органічна потреба душі, сенс і кредо життя. Вболіває за національне, українське, бо прагне бачити Україну самодостатньою, економічно могутньою і процвітаючою державою, а українців – упевненими, заможними і щасливими. Тож допоки в нашій країні є такі подвижники, як Іван Рішняк, доти під силу нам буде долати труднощі й негаразди, непорозуміння, а ще жити і працювати з вірою у щасливе майбутнє України.

Думаю, читачам газети "Нація і держава" буде цікаво познайомитися із патріотом своєї землі і народу. Тож – знайомтесь!

– Якою є історія Вашого родоводу? Які зерна посіяли у Вашій душі найдорожчі люди?

– Народився у селянській родині. Батько – учасник Другої світової війни, все життя пропрацював агрономом у колгоспі села Семенівка Липоводолинського району Сумської області, а мати – на різних роботах, бо через війну не змогла закінчити медичне училище. Разом виховали трьох дітей. До батька односельці ставилися з повагою, він знав ім'я кожного з них, а багатьох – навіть день народження. Батько ніколи нас не сварив і не карав фізично. Коли він повертався з роботи, ми тільки дивилися на його брови: якщо вони насуплені, то він був незадоволений. Ми завжди з великою повагою ставилися до нього. І це завдяки нашій мамі.

– Які батьківські слова запам'ятали на все життя?

– Пригадую, як батько казав: "Синку, запам'ятай: життя – складне. Ще в юності загнуздайся і тримай себе завжди в узді, регулюй своє життя, не пускай на самоплив".

– Що перейняли від матері?

– Працелюбність, стриманість, витримку й терпіння, толерантне ставлення до людей. Ми, діти, завжди допомагали їй по господарству.

– Ким мріяли стати в дитинстві?

– І льотчиком, і водієм… Проте батько хотів, щоб після закінчення школи я пішов навчатися до технікуму лісового господарства.

– Іване Миколайовичу, першу свою освіту Ви здобули у Чугуєво-Бабчанському технікумі лісового господарства. Обіймали посаду інженера-агролісомеліоратора, потім директора радгоспу "Промінь". Що спонукало Вас закінчити Харківський сільськогосподарський інститут ім.В.Докучаєва? Недостатність знань, які отримали в технікумі?

– Я чудово розумів: моїх знань замало для здійснення своїх планів та мрій. А мені хотілося вчитися, пізнати краще економіку, набути досвіду. Попрацювавши в Роменському лісгоспі, я перейшов у радгосп "Роменський", і в мене одразу виникло бажання очолити одне із господарств нашого району. Для цього необхідно було здобути вищу освіту. Я хотів піти по батьковій стезі, стати хліборобом, душа кликала до ріллі, до поля… Тож, успішно закінчивши один із найстаріших аграрних закладів країни, через три роки я став директором радгоспу "Промінь".

– Скажіть, що Вас хилить до землі, села? Чим вони є для Вас?

– Мабуть, любов до землі, яка передалася від мого батька. Я хотів відкрити для себе тонкощі хліборобської професії. Пізніше зрозумів: земля в Україні – це найбільший скарб, який треба розумно й мудро використовувати. Згодом, побувавши в інших країнах, я переконався, що за правильного й ефективного використання землі ми зможемо стати багатою і квітучою країною, навіть не видобуваючи нафту чи вугілля.

Праця завжди приносила мені величезне задоволення і насолоду. Пригадую свою роботу на посаді директора радгоспу "Промінь" у селі Миколаївка Роменського району. Щодня – спілкування з людьми, які вирощують хліб, з дітьми, з тими, хто потребує допомоги. У нас був один із найкращих у районі самодіяльний хоровий колектив, який прославляв село і людей. Він налічував близько ста учасників, його завжди з нетерпінням чекали в сусідніх селах та районному центрі.

Багато уваги надавав профорієнтаційній роботі серед учнів. Після переходу дітей до 6 класу я вже знав, хто із учнів як навчається, кому ми згодом будемо допомагати здобути знання з тієї чи іншої спеціальності. Ми всіляко сприяли отриманню учнями професійних знань у середніх та вищих навчальних закладах. Близько 20 осіб навчалися за рахунок радгоспу. А головним показником було те, що завдяки належним умовам до нас з міста почали приїжджати люди на роботу. Була навіть черга (по 4–6 осіб – на операторів машинного доїння). Проте зараз, коли приїжджаю в Миколаївку, болем стискається серце: знищено ферми, спустошено землі...

– Іване Миколайовичу, Ви, як мало хто, знаєте село. До того ж, Ви самі сказали, що в Україні найкращі чорноземи, працьовиті люди. Що треба зробити, щоб наші результати роботи на землі відповідали тому, що ми маємо від природи?

– Сьогодні, на мою думку, першочерговим завданням українського суспільства та керівництва держави в цілому має бути створення належних умов для вирощування екологічно чистої продукції. Це – грамотно врегульована цінова політика, стимул для вирощування сільськогосподарської продукції, розвиток тваринницької та рослинницької галузей тощо. Необхідно запровадити цілу низку важливих заходів на державному та бізнесовому рівнях.

– Якби Вам, Іване Миколайовичу, доручили реформувати село, що б Ви зробили?

– Україна – аграрна країна, тому повинна мати власну аграрну політику розвитку. На державному рівні має бути підтримка життя на селі, його функціонування. Сьогодні український уряд має розробити дієву програму збереження й подальшого розвитку села, а для цього необхідно створити належні умови проживання для людей та нові робочі місця. Це – і відкриття нових підприємств з переробки харчової та легкої промисловості, деревообробної галузі, допоміжних підприємств з безвідходного переробкою продукції тощо.

Вважаю, що уряд має звернутися до керівників обласних і районних адміністрацій з дорученням розробити програми розвитку сіл, районів, областей. А вже далі, на основі цих пропозицій, необхідно розробити програму збереження населених пунктів та їхнього розвитку на основі впровадження виробництва в сільській місцевості, створення робочих місць. На селі повинна залишатися молодь, відкриватися дитячі садочки, школи. Таким чином ми змогли б запобігти занепаду українського села.

– Які спогади оживають під час відвідин землі, де народилися?

– Безумовно, це спогади дитинства, юності. Я закінчив Берестейську середню школу, в нас був дружній клас. Завжди із задоволенням зустрічаюся з однокласниками.

– Що для Вас патріотизм?

– Це – одна із складових людського життя. Для мене патріотизм має особливе значення. Виховувати патріотизм у дітей необхідно з моменту свідомого сприйняття ними життя. Мені доводилося бути у робочих поїздках у різних країнах світу, зокрема, Південній Кореї. Вразило те, що в цій країні надзвичайно розвинене в людей почуття патріотизму. Велика увага приділяється розвитку вітчизняного товаровиробництва. Корейці пишаються своїми досягненнями в галузі машинобудівного виробництва. Із задоволенням їздять на автівках власного виробництва. До речі, так чинять їхні посли й посадовці. Почуття патріотизму розвиває економіку і Китаю, і Японії. На вулицях цих країн рідко побачиш іномарку. Тому не дивно, що ці країни потужно розвиваються. Вважаю, що почуття патріотизму має бути притаманне кожній людині. Для суспільства і держави це має велике значення.

– За моїми спостереженнями, сьогодні більшість наших співвітчизників, на жаль, зневірилися у своєму майбутньому. Існує чимало проблем. Це і земельний безлад, постійне зростання цін, безробіття, висока смертність, бюрократизм тощо. Як же їх розв'язувати? На Вашу думку, що мають зробити посадовці? Як діяти, щоб поліпшити життя українців, змінити нашу державу, повернути віру й надію людей?

– На мій погляд, влада не достатньо приділяє увагу кадровій і кадрово-ідеологічній роботі, не відстежує появу перспективних наукових та інноваційних технологій, розробок вітчизняних та зарубіжних вчених та їх впровадження.

– Яким бачите майбутнє Української держави і суспільства?

– Безумовно, майбутнє в нашої країни і суспільства є. Тільки за нього треба боротися – всім і кожному, сформувати життєвий поступ суспільства в цілому, щоб керівник будь-якого рангу — директор, губернатор, міністр, голова уряду, глава держави думав і дбав про своє підприємство, район, область, країну. Адже всім відомо: успіх будь-якого колективу залежить від його керівника. Майбутнє є в тієї країни, кожний громадянин якої відчуває себе відповідальним за неї.

Ми маємо виховувати патріотів своєї Батьківщини. Виховувати, починаючи з сім'ї, дитячого садочка, школи. Люди мають знати свою історію і вибирати ті моменти життя країни, якими можна пишатися. А їх у нашій історії – багато.

А ще успішною і процвітаючою наша держава стане тоді, коли боротиметься з корупцією, коли закон буде один для всіх, а люди усвідомлять, що найвища цінність для кожного з них – Україна.

– Іване Миколайовичу, відомий український письменник Олесь Гончар свого часу зазначав: нація живе доти, доки народжує героїв, і вмирає тоді, коли за неї нікому вмерти. На Вашу думку, якою буде подальша доля людей і що її визначить – віра в людський розум, мудрість, чи віра в окрему особистість?

– Мабуть, і те й інше. Суспільство складається із особистостей. Найбільший скарб України – її люди, працьовиті, красиві, талановиті, готові до самопожертви. Саме ж суспільство має розвиватися тільки на щирому, справедливому, потужному фундаменті, а цим фундаментом є історія, життя наших предків. Для того, щоб правильно спрямовувати розвиток життя, маємо знати правдиву історію нашої землі на всіх її етапах, адже саме відсутність грунтовних знань історії, традицій, культури українського народу породжує комплекс меншовартості, скептичне ставлення навіть до таких видатних українців, потужних особистостей, як Тарас Шевченко, Петро Калнишевський, Леся Українка, Ольга Кобилянська. Примітивні і заздрісні люди, намагаючись взяти реванш за власну недолугість, паплюжать високих духом наших великих попередників. А ми, як це не прикро, не даємо їм належної відсічі. Жодна нація не дозволила б плюндрувати її героїв, геніїв! Маємо пам'ятати про це, відроджувати історичну правду, формувати патріотизм і гідність наших громадян на кращих зразках життя та діяльності видатних постатей українських державників.

В гостях у Калнишевського, с. Пустовійтівка

– Ви – голова Всеукраїнського благодійного фонду імені Петра Калнишевського. Це важлива для Вас справа

– поновлення історичної правди про останнього кошового Запорізької Січі? Чим займається Фонд сьогодні?

– Так, це справді справа мого життя. І коли я дізнався про непростий життєвий шлях легендарного Петра Калнишевського, відомого політика, державника, господарника, військового діяча, його благодійні справи – адже коштом кошового отамана зводилися лікарні, школи, духовні святині – храми, зокрема й православний – Святої Покрови у Ромнах та церква Святої Трійці у с.Пустовійтівка, – одразу виникла ідея докласти максимум зусиль для того, щоб якомога більше людей на Сумщині і в Україні в цілому дізналися про нашого видатного земляка.

Почалося все із встановлення в його рідному селі Пустовійтівка монументального пам'ятника, авторами якого є народний художник, академік В. Бородай і скульптор Р. Синько, та пам'ятного знаку в місті Ромни.

Сьогодні Фонд займається вивченням архівних документів, організував цикли теле– і радіопередач на місцевому та центральному телебаченні, опубліковано понад 300 матеріалів у засобах масової інформації, видано журнал "Пам'ять століть", знято історико-документальний фільм "Повернення Петра Калнишевського" (автор сценарію історик, публіцист, письменник, директор Всеукраїнського благодійного фонду імені Петра Калнишевського Данило Кулиняк, він же – автор книг "Соловецький в'язень", "Останній кошовий отаман Запорізької Січі Петро Калнишевський" та "Лицар дикого поля Петро Калнишевський", яка щойно побачила світ), розроблено туристичні маршрути та низку документів, які ухвалено на найвищому державному рівні. Фонд започаткував щорічне Всеукраїнське свято козацької слави "Калнишева рада", а в селі Пустовійтівка відновлено церкву Святої Трійці, створено музей. Є у Фонду й своя нагорода – "Хрест Петра Калнишевського", а в 2008 році Помісний Собор Української Православної Церкви Київського патріархату канонізував і приєднав до сонму святих останнього кошового отамана.

2004 року наша делегація побувала на Соловках, де відбував своє покарання Петро Калнишевський. Тоді на місці, де утримувався наш земляк, було встановлено бронзове погруддя Калнишевського, а в Соловецький музей-заповідник передано подарунки з Батьківщини та вузлик землі з Пустовійтівки, які я привіз на Соловки.

– Ваше життя пов'язане із Сумщиною. У Києві Ви очолюєте Сумське земляцтво. Що це для Вас означає?

– Головною посадою у своєму житті вважаю ту, яку наразі обіймаю в земляцтві. Це – велика відповідальність. Звичайно ж, розумів, що буде нелегко, зокрема у фінансовому плані, бо наразі не тільки наше товариство, а й інші, переживають скрутні часи. Проте я погодився. Поруч працюють небайдужі люди, мої колеги, члени ради, які дбають про авторитет нашого земляцтва. Це – Віктор Юрійович Соболевський, Григорій Миколайович Романюк, Ірина Володимирівна Родченко, Валентина Олексіївна Єфремова, Віктор Петрович Андрущенко, Іван Михайлович Грищенко, Володимир Іванович Бєлік, Анатолій Юрійович Мокренко, Іван Григорович Грінцов, Микола Петрович Ситник, Володимир Володимирович Грабін та інші активісти. Ми проводимо велику роботу із районами нашої Сумської області. Керівники районних осередків товариства ефективно працюють з головами райдержадміністрацій та районних рад. Плідно співпрацюємо з обласним керівництвом Сумщини, і приємно бачити позитивні кроки в нашій роботі. У планах – розгорнути роботу зі студентською молоддю, земляками, які навчаються у столичних вишах. Я пишаюся нашим земляцтвом, адже до нього прикута увага сотень земляків, які виявили бажання допомогти земляцтву й області.

– Кредо Володимира Михайловича Корецького, академіка АН СРСР, видатного українського вченого-юриста, фундатора Інституту держави і права, як організатора й керівника, складало тріаду: керувати – не підкоряючи, виховувати – не пригнічуючи, настановляти – не повчаючи. А Ваше?

– Не можу не погодитися з ним. Можливо, було й по-іншому, але ця тріада правління була притаманна й мені як керівникові і була визначальною.

– Вас знають і шанують як мецената. Розкажіть про свою благодійну діяльність.

– Допомагати іншим – це поклик душі. Завжди це робив і зараз роблю із великим задоволенням. Ось уже багато років опікуюся дітьми з розумовими вадами Глинської школи-інтернату Сумської області. І вважаю своїм обов'язком допомагати тим, хто найбільше цього потребує. Приємно, що до зустрічі з цими дітьми завжди готується вся моя родина: дружина, донька. У подарунок привозимо одяг, книги, іграшки, солодощі тощо.

– Я знаю, що завдяки Вам побачили світ книги багатьох відомих і талановитих авторів України. Кому допомогли?

– Олексі Ющенку, Івану Головченку, Данилу Кулиняку, Галині Синько та іншим.

– Найбільша радість Вашого життя?

– Це – зустрічі і спілкування з людьми, родиною, племінниками. Наразі душа і серце переповнені щастям, бо нещодавно народилася онучка Софійка. Радість приносять й успіхи у професійній діяльності, зустрічі із сусідами, колегами… Спілкування збагачує.

– Які риси характеру Вас приваблюють у людях?

– Щирість і порядність.

– Ніколи не запитували себе: яка Ви людина? Що думаєте про себе?

– Думаю, що самокритична. Де б я не працював, яку б посаду не обіймав, увечері, повертаючись з роботи додому, завжди робив аналіз своїх дій, вчинків, свого ставлення до колег, друзів, міркував над тим, що зроблено упродовж дня і що не вдалося. Звісно, знаходив недоліки, недопрацювання. Фіксував їх на папері і намагався надалі не припускатися помилок. Такий аналіз був головним правилом у роботі упродовж 40 років моєї професійної діяльності. Інколи картав себе за те, що припускався тієї чи іншої помилки у спілкуванні з людьми.

– Думки й поради інших людей для Вас важливі?

– Безумовно, важливі. Подобаються люди, які щось пропонують і говорять відверто. А ще – мислячі, думаючі.

– Говорять, поразка – це наука. Ніяка перемога так не вчить. Були на шляху розчарування, успіхи?

– Так, були. Але я ніколи не робив трагедії з розчарувань. Завжди збирав волю в кулак під час поразок. Ніколи не шукав винних, бо винуватив у першу чергу самого себе. Знав: рано чи пізно зможу перемогти. Труднощі, як відомо, загартовують характер і волю впевненої у собі людини!

– Як Ви вважаєте, у житті всього можна досягти тільки завдяки таланту, характеру, наполегливості чи працездатності?

– У своєму житті я завжди розраховував тільки на себе. Тому наполегливо йшов до мети. І все робив для того, щоб моя мрія здійснилася. Ніколи не виконував свої обов'язки аби як. Прагнув досконалості у роботі. Тому вважаю, що характер, наполегливість, постійна робота над собою, впевненість і працелюбність – головні складові мого життя.

– Чи хотілося Вам коли-небудь змінити своє життя?

– Ні! Усім, що було в моєму житті і чого досяг, задоволений. Сам завжди робив все для того, щоб залишити гарний слід на землі.

Ірина РОДЧЕНКО,
член НСЖУ

ВАКХАНАЛІЯ

НА ДОГОДУ ЗАБРОДАМ – НАРУГА НАД УКРАЇНОЮ?

Власне, команда пасажирського теплоходу "Арарат", що базується в Херсонському річковому порту, прикрасила салон для пасажирів українськими державними символами, розвісила тризуб – Герб України, Державний Прапор України, портрет Степана Бандери – провідника Організації Українських Націоналістів. Команда теплоходу – це капітан Сергій Михайлович Колесник, моторист-матрос Іван Іванович Сирота та матрос-касир Валерій Володимирович Фирфа.

Ходить "Арарат" у пониззі сивого Дніпра, в його мальовничих плавнях, возить на дачі людей пенсійного віку, які мають там клаптик землі та вирощують городину на додаток до мізерної пенсії, на яку не можна навіть задовольнити власні фізіологічні потреби. От таку вагому соціальну місію річкових перевезень для міста Херсона виконує теплохід.

Днями на пароплав завітали в якості пасажирів громадяни сусідньої держави – з Московії, люди похилого віку до друзів на дачу їхали. Побачивши барвисті кольори українських символів та портрет Степана Бандери, звернулися до членів команди теплохода: "Почему ета мішура здесь вісіт, она нас раздражает, Бендера – ето же бандіт, он людей живйом сжигал, снимите всьо ето". Команда теплоходу пояснила гостям з московської держави, що це наші українські національні символи, а Бандера – наш герой! На що "братні" московіти сказали: "У нас большие связі, ви об етом пожалеєте, ми вас, хахлов, в люді вивелі, ви лаптем щі хлєбалі". Річники повідомили "північним братам", що українські козаки – запорожці, ходили в чоботях, а їли борщ та куліш, а щі та лапті – то винахід Росії, і вони, українці, до них не мають жодних стосунків.

Минуло два тижні, і теплохід відвідав начальник пасажирських перевезень Нижньодніпровського представництва Державного підприємства "Адміністрація річкових портів" Анатолій Іванович Донець, який власноруч зірвав та порвав усе, що дратувало гостей з московського царства. Начальник державного підприємства Анатолій Донець вчинив в присутності членів команди тепоходу "Арарат" наругу над Державним Гербом України та Державним Прапором України! На догоду москалям! Річників теплоходу у повному складі викликав до свого кабінету і сказав, що надійшла бумага з "бєлого дома" щодо команди судна "Арарат", які агресивно, як блок НАТО, ставляться до пасажирів, розпалюють національну ворожнечу тощо. Та наказав написати річникам заяви на звільнення з роботи за власним бажанням, якщо ні, то він їх все одно звільнить. Звісно, хлопці заяви не писали!

Річники "Арарату"продовжують боронити українські символи і захищати свої права щодо спроби незаконного звільнення з роботи. Вони звертаються до органів державної влади з вимогою призупинити свавілля посадовця та притягнути його до відповідальності за вчинені діяння!

Іван РЕУЦЬКИЙ

АКЦІЯ

ПАКТ РІББЕНТРОПА-МОЛОТОВА – ГАНЬБА СТОЛІТТЯ

Коли країна вже готувалася до урочистого підняття прапорів з нагоди Дня Прапора й Дня Незалежності, ЛОО КУН спільно з УРП та за підтримки Спілки офіцерів України, Центру національного відродження, ОУН, Товариства політв'язнів та репресованих, Всеукраїнського об'єднання ветеранів провели інтерактивну акцію з нагоди річниці підписання ганебного пакту Ріббентропа-Молотова. Саме ця угода між сталінською Москвою і гітлерівським Берліном дала старт Другої світової війни. Що принесла ця найкривавіша масакра світові навіть говорити важко. Для багатьох українців це закінчилося смертю близьких, тюрмами й таборами, засланнями тощо.

Під час акції було розгорнуто наметове містечко, де роздавалися тематичні інформаційні листки й резолюції, а також збиралися підписи громадян проти вступу України до т.зв. Митного союзу. Хоча те, що відбувається довкола нього, важко назвати союзом, а дії його суб'єктів союзницькими – з огляду на економічну холодну війну проти України. Була розгорнута фотоекспозиція про спільні дії двох кривавих режимів у 1939 році й далі, та до чого вони призвели.

В ході акції на проспекті Свободи біля пам'ятника Т.Шевченкові у Львові відбулося віче, під час якого була відслужена панахида за жертвами війни, а також виступили професори Любомир Сеник, Лев Величко, заступник голови КУН Василь Шпіцер, відставний офіцер, член СОУ Михайло Курман, член Центру національного відродження Юрій Антоняк, член Головного Проводу КУН Ігор Данилиха, заступник голови УРП Ростислав Новоженець.

Учасники віча підтримали резолюції, звернення до Президента РФ Володимира Путіна, а також зачитану заяву ЛОО КУН щодо економічної блокади з боку РФ.

Ігор ДАНИЛИХА,
голова Секретаріату ЛОО КУН

ПРАВДА КЛИЧЕ!

ЗРАДУ НЕ ПРОЩАЮТЬ

Та й чи можна їх вважати документами: з плутаним змістом, суперечливими фактами, врешті за підписами, які енкаведисти підробляли на "відмінно".

І. Марчук у своїй книжці "Командир УПА-Північ" переконливо доводить, що Дмитро Клячківський – "Клим Савур" – наш герой, який захищав свою землю, свій народ. Завдяки таким, як він, польські шовіністичні недобитки в 1943-му втікали за Буг і розправитися з волинянами не змогли. Коли ж у наступні 1944–1947 роки московський і варшавський комуністичні режими об'єднали свої сили проти українського національного руху, знекровили його, почалась помста українцям, що віками заселяли Підляшшя, Холмщину, Надсяння. Операція "Вісла" – ось де справжній геноцид проти лемків, бойків, яких насильно вдворили зі своєї землі, а хто не корився, – позбавляли життя в страшних муках.

Політико-правову оцінку цим подіям можна дати тільки тоді, коли буде всебічно досліджено польсько-українські стосунки за весь згаданий період. Польська сторона, провокована Москвою, користуючись політичною нестабільністю в Україні, хоче вирвати з контексту подій лише другу половину 1943 року і вбачає в них "етнічні чистки з ознаками геноциду", а наші доморощені яничари – взагалі "геноцид".

Якщо ми змушені з часом змиритися зі смертю найкращих синів України, загиблих за її волю, свободу в нерівних боях з московськими, гітлерівськими, польськими окупантами, то змиритися з ворожою брехнею у своїй державі про наш національно-визвольний рух ми не маємо права.

Як писав Тарас Шевченко, "В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля". Не пускати в нашу хату зайд, зрадників, які б нав'язували нам свою лжеісторію, – обов'язок кожного українця.

Олег МАТКІВСЬКИЙ

Закінчення. Початок на 3-й стор.

ОТАКОЇ!

ТАКОГО НІХТО ЩЕ НЕ БАЧИВ...

Українські кола Харкова могли б пишатися, бо дошка, на яку збирали гроші всім миром, вийшла красивою і солідною (під 100 кг). Ескіз портрета підготував художник Валер Бондар, це була його остання прижиттєва робота.

На офіційні урочистості з нагоди відкриття 5 вересня розіслали запрошення по всій Україні і за кордон. І багато хто згодився приїхати.

Буквально через годину після закріплення дошки Костю Черемському, голові оргкомітету, зателефонували з міського управління культури і повідомили, що 4 вересня об 11.00 збирається топонімічна комісія міськради, щоб скасувати свої ж рішення по встановленню дошки, бо ж тільки зараз дізналися, що "Шевельов був гітлерівським пособником". Тому вшанування пам'яті вченого "на тлі недавнього відзначення 70-ліття визволення Харкова від фашистів сприйметься як плювок в обличчя ветеранам".

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Про це повідомили чиновники, котрі за пару годин до цього турбувались, щоб дошку повісити завчасно…

З поінформованих джерел міськради підтвердили, що дійсно вже є рішення, аби дошку збити і розтрощити.

Розуміючи, що вранці 4 вересня дозвільні документи будуть скасовані, і відкриття буде заборонено, вирішили не чекати. І 3 вересня увечері в екстреному порядку, із свічками і ліхтариками, (невідомі автами перегородили всі підходи до місця встановлення, освітлення в цьому районі також вимкнули) дошку Шевельову таки відкрили і встановили цілодобове чергування.

Харківські старожили кажуть, що таке напівпідпільне відкриття дошки видатній людині бачать уперше.

Пізнім вечором інтернет вибухнув протестами проти наруги харківської влади над видатним українцем. Зранку перед облдержадміністрацією, де мала відбуватися топонімічна комісія, зібрався пікет. Під таким активним і аргументованим тиском громадськості у харківської влади, хоч і наполовину, включився здоровий глузд. Принаймні на комісії було вирішено не демонтувати вже офіційно відкриту дошку до повного з'ясування компетентними органами, чи був професор Шевельов фашистським колаборантом. Тому 5 вересня усі урочистості з нагоди його 105-річчя – освячення дошки архієпископом Ігорем (Ісіченком), круглі столи і конференції відбудуться, як було заплановано.

Що ж до співробітництва Шевельова з німцями – цим питанням уже займалась не одна комісія, і жодного документа ні в обласному архіві, ні в СБУ знайдено не було.

Цікаво, що останніми передсмертними словами Юрія Володимировича в його нью-йоркській квартирі були: "Чи купили мені білет до Харкова?"

Ольга РІЗНИЧЕНКО

ЧЕТВЕРТИЙ ХАРКІВ

Юрій ШЕВЕЛЬОВ

"Що се таке? Крий Матер Божа!" – аж скрикнула Івга, з гори побачивши вже не свій, а губерський город; сплеснула руками і не зна куди і розглядати. Так дух і занимається, і у животі похолонуло. "Дивлюсь, каже, собі, дивлюсь, і кінця не видно. А церков же то, церков!.. А хором же то, хором!.. Ну, тут коли не пропаду, то добра буду... Та вже ж!" "Як у лісі хожу, аж сумно було! Народу на базарі не протовпишся, а нема ж тобі ніякісінького знайомого! Ніхто тобі не кланяється, ніхто ні об чім не пита. Сльози мене, каже, пройняли! Блукаю, як та сирота. Задзвонили до церков та й дзвони ж! аж і досі у вухах гуде! я й пішла до самої великої та до хорошої церкви. Що ж? Мене салдати і не пустили; вже я і гривню давала, не пустили та й не пустили".

Так сприймають Харків люди патріярхального села, герої Квітчиної "Козир-дівки". Чужою і незбагненою озією. А ще ж не так давно і Харків був патріярхальною слободою!

Невідомий рік його народження. Десь у середині XVII сторіччя стомлені війнами Богдана Хмельницького і початком Великої Руїни оселилися тут ті, хто хотів тягар козацького життя проміняти на ідилію спокійного хліборобського ладу розмірно мирної Слобожанщини. Та ідилії в історії тривають недовго. Поволі, але певно на лагідні слободи спадає з півночі тінь зажерливої Москви. Хутори стягаються в місто. Виростають ремісничі квартали. Ще вчить української мудрости Грицько Сковорода, а поруч на горі над Лопанню виростають "Присутственные места", а по другий бік річки, за мирними вулицями Чоботарською, Коцарською, поруч мирної Ганчарівки виростає другий символ режиму тюрма: острог, як називає її Квітка. І патріярхальний український світ із острахом і нерозумінням дивиться на потвору, що виростає поруч, на його ж землі, його ж працею й коштами…

Минає яких сорок-п'ятдесят років і література лишає нам нове свідчення про Харків. Не дивно, що цього разу воно належить перу російського письменника. Бо Харків стає чимраз виразніше випадовою брамою наступу Москви на Україну. Антін Чехов пише про Харків як про брудне і небруковане місто російського купецтва. Уже втягнулися в орбіту міста навколишні українські села: Панасівка; Журавлівка, Москалівка, Заїківка, Основа, Холодна Гора. Уже закладаються нові побічні осередки, і вони вже носять не українські імена: заводи групуються на Петінці; Рашкіна дача, Тюріна дача... В місті тон задають купецькі династії: Жевержеєвих, Пономарьових і Рижових, Уткіних, Серікових, Ігнатових, Соколових... Вони тягнуться з півночі, принаджувані багатством української землі. Нидіють старі слободи. Розбудовується новий центр міста. Російський капітал вкупі з французьким і бельгійським розбудовує Донбас. Харків стає воротами Донбасу. Ворота отвором розчинені на північ. Покоління українських просвітян у відступі і в обороні перед насуванням чужої сили. Харків для них ворог.

І от у вибуху Української Національної Революції 1917–1920 років українська стихія знову вливається в місто. Короткими шквалами, повсякчас відкидана силами з півночі. Але вже вдирається. Чужа сила, змушена номінально визнати Україну, навмисне столицею України проголошує Харків: якщо досі він був навстіж відкритими воротами з півночі на південь, то чому б йому й тепер не виконувати цю ролю? Але українську стихію, що вийшла з берегів, уже не загнати в спокійне річище патріярхального селюцтва. Вона приймає виклик. Харків столиця України? Гаразд. Тоді зробімо Харків українською столицею. Більше: зробімо його осередком і символом нової України. Відступу більше не буде. Час Івг, що побожно-злякано оглядали дивовижі міста, скінчився. Харків буде українською столицею української України.

Був Харків слобід, хуторів і ремісників. Був Харків провінційне купецьке місто неісходимої і безвихідно-сірої російської імперії. Тепер Хвильовий проголошує третій Харків: символ українського урбанізму. Здибленої і м'ятежної України. О, він знає біографію міста: "Чудово: смердюче, промислове місто велике, але не величне забуло слобожанське народження, забуло слобожанські полки, не утворило американської казки: не йшли будинки в хмари чудово, воно ховає сьогодні в своїх завулках криваві легенди на сотні віків". Разом з Тичиною він може спитати: "Харків, Харків, де твоє обличчя? до кого твій клич? Угруз ти в глейке многоріччя, темний, як ніч. Угруз ти так: між горбами тупу на 'днім місці, тупу". Але разом з Тичиною він знає, куди прориваеться новопостала столиця: в український степ, в українську стихію: "І раптом прорвався мостами і вже ти в степу! І вже тебе віте' розгони, отгони і гон!.. Ех! чортового сина, отут уже ти невгомонний".

Третій Харків за адміністративним поділом був столицею такої собі УРСР. Але його ідеологи і його покоління духово стверджували його столичність і в своїй творчій мрії підносили його на рівень центру світового. З цим помиритися Москва не могла. Ідеологи покоління і все те покоління, що наважувалося мислити, мусіли бути знищені. 13-го травня 1933 року лунає постріл у кабінеті Хвильового. Перестає битися серце Скрипника. За справу береться ГПУ. Сотні, тисячі і десятки тисяч харків'ян після допитів на Совнаркомівській і Чернищевській прощаються з життям, розстріляні чекістом або відтранспортовані на північ і схід. Вночі таємничо зникає з майдану пам'ятник Блакитному-Елланові. "Березіль" робиться казенним "театром ім. Т. Шевченка" і ставить етнографічне "Дай серцеві волю, заведе в неволю". Поруч засновується "Театр русской драмы". Закладається російська газета "Красное знамя", а український "Харківський пролетар" перейменовується згодом на "Соціялістичну Харківщину": хай мужики ще читають українську газету, але місту потрібна російська як кожному провінційному місту неісходимої російської імперії. Ніяких столиць, ніякої України. Вирок м'ятежному третьому Харкову вивершують два акти: голосно-прилюдне перенесення столиці до Києва і тихцем, непомітно, вночі зрівняння з землею могил Блакитного, Скрипника, Хвильового. Третій Харків, оспіваний так пристрасно і ніжно, так велично і так людяно, з такою гордістю і з такою ліричністю Хвильовим, поховано. Без некрологів, без надгробних слів. Під гробове мовчання.

А ті, хто лишився? Оті, кого "оковано, омурано"? Що становив собою четвертий Харків: гніздо свідомих бунтівників чи кубло "чесних" обивателів нового режиму? Як він жив, чим він дихав? Про це підсовєтська література не сказала досі нічого (говоримо про літературу, це про макулятуру та, звичайно, щось верзла, про стахановців, про жити стало краще, жити стало веселіше., про квітучі міста квітучої України, але, хвалити Бога, є слова і цілі книжки і навіть цілі бібліотеки, які ніби сказані, написані, але водночас не існують. Просто не існують! Істина, якої ніколи не зрозуміють графомани, що квапляться видати свої твори, і душителі літератури, які розглядають письменників як фельдфебелів). Про це підсовєтська література і не скаже нічого. Бо четвертий Харків це має бути за всіма плянами партії і уряду суцільна провінція. А як же посміє вона сказати, що це провінція? Таж коли провінція усвідомлює й каже, що вона провінція, це вона робить перший крок до того, щоб перестати бути провінцією. А цього Москва, законодавець і суддя підсовєтської літератури, ніколи не дозволить. Бо вся політика Москви спрямована на те, щоб усю Україну тримати в стані і на рівні сірої провінційности.

Тому з погляду державної рації, з погляду потреби здвигнути згодом п'ятий Харків, який мислитиме і поводитиметься велично й суверенно, який поруч Києва, Львова, Одеси і всієї незчисленної маси міст і сіл українських почуватиме себе осередком української ідеї і тому духовою столицею, з цього погляду нема перед нашою наукою, нашим мистецтвом завдання важливішого, відповідальнішого й нагальнішого, як пізнання й усвідомлення ментальности і всього духового обличчя людини четвертого Харкова.

Віра в себе, віра в Україну. Бо Україна сьогодні не живі трупи другого Харкова, не живі трупи з-поміж еміграції, не лицарі ідіотичної, з чужих зразків скопійованої псевдоелітарности, а воно покоління четвертого Харкова.

Написано в Мюнхені в 1948 році. (Подано зі скороченнями.)

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9